

מערכות ניהול בטיחות ובריאות בתעסוקה

פעילות המרכז למערכות לניהול בטיחות ובריאות בתעסוקה (מלב"ב)

מאת **אברהם גולדמן**

הארגון, בניית הגדרות ברורות לניתוח תאונות וכמעט תאונות וסיכום כל המידע לצורך הפקת מסקנות מתוך הפעילות ויישום המערכת בפועל.

● **הערכת כלל הפעולות וסיכום הישגים** שהושגו בתהליך ההטמעה בראיית המשך הפעילות המשתפרת, לטווח הקצר ולטווח הארוך.

● **מארגי הדרכה** - הופקו 7 מארגי הדרכה ייחודיים המותאמים להטמעת מערכת לניהול הבטיחות והבריאות בתעסוקה.

● **מדריך ליישום ומנחה להטמעה של מערכות לניהול בטיחות ובריאות בתעסוקה** - מציג בצורה ברורה ומפורטת את כל התהליך להטמעת הפעילות בארגון. בקרוב תצא לאור מהדורה חדשה בה יכללו גם נושאי הארגונומיה, השחיקה והגיהות בכל תהליך הטמעה.

המרכז מנהל פורום לניהול בטיחות המופעל דרך אתר האינטרנט של המוסד לבטיחות ולגיהות. פורום זה עוסק רק בקהילת העוסקים במערכות ניהול בטיחות ובריאות בתעסוקה.

כתובת הפורום היא: <http://www.oshforum.org.il/list.php?6>
באתר האינטרנט של "המוסד המורשה" קיים "ניהול ידע" רחב שבו מוצגים נהלים, מצגות, מושגים, תיאוריה, טפסים, כלים לניהול הסיכונים, מחקרים, וכן: ספקים ומומחים היועצים בתחום.

כתובת ניהול הידע היא: <http://www.osh.org.il/manof/index.asp>

פרק זמן ממוצע המושקע בביצוע תהליך הטמעה של מערכת מלב"ב הוא כ-6 עד 7 חודשים. פעילות ההטמעה המבוצעת מגיעה עד לרמת העובד. פעילות ההטמעה ניתנת לביצוע במספר שיטות, אך המוסד המורשה ממליץ במיוחד לצרפה לתוכנה ניהולית הקיימת בארגון. רצוי שכל התהליכים המבוצעים יותאמו לדרישות הקווים המנחים של ארגון העבודה הבינלאומי ILO. בשוק התוכנות קיימות מספר רב של תוכנות מערכות ניהול, התומכות בפעילות הבטיחות והבריאות בארגון.

המאפיינים החשובים בשילוב מערכות אלו הם: מימשק עם מערכת מיחשוב קיימת; מבנה ידידותי; קלות תפעול; התאמה לרמות שונות של עובדים ומנהלים; מתן אפשרויות להרשאות, לחתימה אלקטרונית, לתזכורות ולמעקב אחר המשימות הקיימות; שימוש בטפסים נלווים ובעיקר - ביצוע ניתוחים של המידע המצטבר לצורך ביצוע פעילות מתקנת ומשפרת של רמת הבטיחות בארגון.

המוכנות להטמעת מערכות לניהול בטיחות ובריאות בישראל במשק הישראלי גוברת עקב מספר סיבות, שהעיקריות בהן:

● דרישות המכרזים בשוק האירופאי מדגישות את הצורך בעמידה בתקנים שבהם נדרשת הסמכה תקופתית ו/או עמידה בקווים המנחים של ארגון העבודה הבינלאומי (ILO).

● הנהלות הארגוניים רואות כי פעילות המבוצעת על פי הגדרות ברורות המוכתבות מתוך מערכת ניהול כלשהי: משפרת את התפוקות; מעלה את אמינות הספקת המוצר ללקוח; מגבירה את רמת המודעות ושיתוף הפעולה של העובדים; ומכאן - מקטינה את שיעור התאונות או כמעט תאונות.

המוסד המורשה ממשיך את הפעילות במסגרת המוסד לבטיחות ולגיהות, מחלקת הפרויקטים, כאשר הראייה לטווח הרחוק היא הסמכת רוב מדריכי המוסד לבטיחות ולגיהות לביצוע פעילות הטמעה של מערכות ניהול בטיחות ובריאות (מלב"ב) בתעסוקה בארגונים. ■

פעילותו של המרכז למערכות ניהול בטיחות, גיהות ובריאות בתעסוקה (מלב"ב) התחילה בשנת 2004, והתמקדה בייעוץ ובהדרכה, בכל רחבי הארץ, על ידי מדריכים שהוסמכו ללווי הארגונים בכל הענפים. המדריכים פועלים מול כל ארגון המבקש להטמיע מערכת לניהול בטיחות ובריאות בתעסוקה.

כיום פועלים במסגרת המוסד המורשה 8 מדריכים, על פי חלוקה לאזורי הפעילות של המוסד לבטיחות ולגיהות. בתהליך ההטמעה משקיעים המדריכים שעות רבות במפגשים ובהדרכת הצוות המוביל, מבצעים דוגמאות של ניתוחי עמדות עבודה וסקרי סיכונים נרחבים, כולל בתחום הגיהות בתעסוקה. הם נותנים כלים למדידת הפעילות ולהערכת הפעילות, כך שהארגון יוכל לבסס פעילות מתקנת ומדדים של רמות פעילות יעילות בתחום זה. במסגרת הפעילות קודמו נושאים רבים אשר תרמו לעליית המודעות ולהגברת שיתוף הפעולה בענייני ניהול הבטיחות בין מנהלים ועובדים במדינת ישראל.

בין ההטמעות לניהול בטיחות ובריאות בתעסוקה שבוצעו במשך התקופה: תחנות הכוח של חברת החשמל, כולל תחנות כוח הפועלות על ידי טורבינות גז; מפעל "אנגלנדר" מתחום מפעלי המתכת; "אקוסול" מתחום הכימיה; "רד תקשורת" מתחום ההיי-טק, ועוד.

בוצעו גם מספר מיבדקים לקביעת עמידתם של ארגונים במסגרת הקווים המנחים של ארגון העבודה הבינלאומי (ILO).

בין הפעילויות השונות והמגוונות שהתקיימו במסגרת "המוסד המורשה" ניתן לציין:

● **קביעת מדיניות הבטיחות בארגונים** - מספר מפגשים עם הנהלות ארגונים שבהם מתקיימת התייחסות לגורמי הסיכון בארגון, מתקבלת התחייבות לפעילות שיפור מתמדת, שיתוף עובדים בקידום תנאי הבטיחות והגיהות בארגון, קיום דרישות החוק, פרסום מדיניות הבטיחות לבעלי עניין והתחייבות לסקר תקופתי אשר יבטיח את הרלוונטיות שלה ואת המשך התאמתה לארגון.

● **ביצוע הדרכות מפורטות ע"י נציג המוסד** - הנחלת שלבי הפעילות וההטמעה של מערכת ניהול הבטיחות והבריאות בארגון בקרב חברי הצוות המוביל, מתוך ראייה כוללת של מערכות הניהול הקיימות בארגון.

● **מתן תמיכה רצופה בתכנון תהליך ההטמעה בארגון** - בניית תיק נהלים המגדיר את פעילות ההטמעה כאשר הארגון קובע את המטרות ואת היעדים שבהם הוא יוכל לעמוד, קובע את האחריות של המנהלים והצוות המוביל, דואג להדרכתם של העובדים בכל הרמות ופועל להקמת מערכת חירום אפקטיבית שתופעל במידת הצורך.

● **השתתפות בשיבות הצוות המוביל** - ייעוץ ביישום ובהפעלה של התכנון בשלבי הפעילות השונים כך שכל הפעילויות הקשורות להפעלת מערכת ניהול הבטיחות תבוצענה ברמה גבוהה ובמינימום השקעה של כוח אדם וכספים. פעילות זו היא החלק המעשי של התהליך. בשלב זה הארגון משקיע את המשאבים שנקבעו בשלב התכנון והוא החלק העיקרי בכל פעולות ההטמעה.

● **מתן כלים בידי הצוות המוביל לביצוע מיבדקים** - מעקב אחר פעילויות של שיפור מתמיד, ביצוע וניתוח הניטורים הנדרשים עפ"י אופיו של

הכותב הוא רכז "המוסד המורשה" שבמוסד לבטיחות ולגיהות

בסיוע הפעולה המונעת ומחקר בבריאות ובבטיחות בעבודה, משרד התמ"ת